

Afwijkingen beoordelingen (onderdelen van) staat van instandhouding in de Habitatrichtlijnrapportage 2025 ten opzichte van het advies van WUR.

Inleiding

In het kader van de zesjaarlijkse rapportage voor artikel 17 van de Habitatrichtlijn is in de zomer van 2025 opnieuw de landelijke staat van instandhouding van habitattypen en soorten van de Habitatrichtlijn bepaald. Hiertoe is advies ingewonnen bij soorten- en habitattypenexperts. Deze adviezen zijn opgenomen in de achtergronddocumenten bij de rapportage^a. Deze adviezen zijn vóór indiening van de rapportage kritisch beoordeeld door de beleidsexperts van het ministerie van LNVN. In de meeste gevallen zijn de adviezen overgenomen.

In dit document is aangegeven op welke onderdelen LNVN is afgeweken van de adviezen. Het betreft drie zeezoogdieren. De zwarte teksten hieronder zijn de adviezen overgenomen uit het Achtergronddocument bij de Habitatrichtlijnrapportage Deel B^b. In het blauw staan de aanpassingen van LNVN. Dit document dient gelezen te worden als aanvulling op het achtergronddocument.

Bruinvis

Leefgebied

Leefgebied oppervlak voldoende: ja

Leefgebied kwaliteit voldoende: ~~nee~~ onbekend

Leefgebied trend: onbekend

Toelichting op de afwijking:

De genoemde drukfactoren (scheepvaart, verontreiniging en bijvangst) zijn bekend en spelen al langer. Aangezien de populatie ook onder deze drukfactoren nog steeds stabiel is, lijkt de conclusie dat de kwaliteit van het leefgebied onvoldoende is overtrokken. Er is relatief veel kennis over bijvangst, impulsgekluid en PCB's in bruinvis. Toch is er nog weinig kennis over precieze en vooral cumulatieve effecten. Zo is (nog) niet duidelijk hoe erg verstoring door scheepvaart een probleem vormt voor de Noordzeepopulatie van bruinvissen^c. Ook voor wind op zee zijn de beschikbare studies op dit moment (nog) niet concluderend. Het probleem van bijvangst in het Nederlandse deel van de Noordzee lijkt klein^d. Tenslotte is in de meest recente beoordeling voor de Kaderrichtlijn Mariene Strategie deel 1 het criterium voor Kwaliteit Leefgebied op basis van expert judgement ook als 'onbekend' beoordeeld^e. Om deze redenen is de beoordeling of de kwaliteit van het leefgebied voldoende is aangepast naar onbekend. Volgens de regels voor de beoordeling van het leefgebied^f wordt de beoordeling van de staat van instandhouding van leefgebied dan ook onbekend.

Toekomstperspectief

Verspreiding: onbekend vooruitzicht

Populatie: onbekend vooruitzicht

Leefgebied: ~~matig~~ onbekend vooruitzicht

Toelichting op de afwijking:

Omdat de staat van instandhouding van het leefgebied onbekend is geworden en onbekend is of drukfactoren in de nabije toekomst (12 jaar) zullen leiden tot een echte verslechtering van het leefgebied, worden de vooruitzichten voor het leefgebied ook onbekend, vergelijkbaar met de vooruitzichten voor verspreiding en populatie. Daarmee komt de beoordeling van de staat van instandhouding van het toekomstperspectief als geheel ook onbekend^g.

Staat van instandhouding (Svl)

De totale staat van instandhouding van deze soort is beoordeeld als matig ongunstig **onbekend** vanwege de **onvoldoende onbekende** Svl van leefgebied en toekomstperspectief.

De trend in Svl is stabiel vanwege de overwegend stabiele trends voor verspreiding en populatie.

	2013-2018	2019-2024
Verspreiding	FV	FV
Populatie	FV	FV
Leefgebied	FV	⚠ XX
Toekomstperspectief	XX	XX
Svl	FV	⚠ XX
Trend	Stabiel	Stabiel

Toelichting op de afwijking:

Concluderend worden op grond van het voorgaande de beoordelingen van de staat van instandhouding van het leefgebied en van toekomstperspectief onbekend. Dit levert voor de staat van instandhouding als geheel de conclusie onbekend op^h.

Gewone zeehond

Leefgebied

Leefgebied oppervlak voldoende: **onbekend ja**

Leefgebied kwaliteit voldoende: onbekend

Leefgebied trend: onbekend

Toelichting: op de afwijking:

Hoewel er alleen verspreide informatie op basis van verouderde trackinggegevens over het gebruik leefgebieden op zee beschikbaar is, zijn er op dit moment geen aanwijzingen dat de omvang van het leefgebied (Noordzee, Waddenzee en kustzones) bijvoorbeeld door windmolenparken zou zijn afgenomen en niet meer voldoende zou zijn. De drukfactoren die lijken te leiden tot afname van de populatie zijn naar verwachting eerder verbonden met de kwaliteit van het leefgebied. Volgens de regels voor de beoordeling van het leefgebied^f blijft de beoordeling van de staat van instandhouding van leefgebied onbekend.

Staat van instandhouding (Svl)

De totale staat van instandhouding van deze soort is beoordeeld als matig ongunstig vanwege de matig ongunstige Svl van de populatie en het toekomstperspectief.

De trend in Svl is onbekend vanwege de overwegend onzekere of onbekende trends.

	2013-2018	2019-2024
Verspreiding	FV	FV
Populatie	FV	U1
Leefgebied	FV	XX
Toekomstperspectief	FV	XX ¹
Svl	FV	U1
Trend	Increasing	Unknown

Toelichting op de afwijking:

De staat van instandhouding van leefgebied verandert niet door de aanpassing. Het is niet duidelijk wat de huidige ontwikkelingen op de Waddenzee en Noordzee in de toekomst voor het leefgebied betekenen. Daarom blijft de inschatting van de vooruitzichten voor het leefgebied onbekend. Daarmee blijft ook de staat van instandhouding van het toekomstperspectief in totaal onbekend. Daardoor verandert ook de conclusie over de staat van instandhouding als geheel niet.

Grijze zeehond

Leefgebied

Leefgebied oppervlak voldoende: ~~onbekend~~ ja

Leefgebied kwaliteit voldoende: onbekend

Leefgebied trend: ~~onbekend~~ stabiel

Toelichting op de afwijking:

Voor de omvang van het leefgebied geldt hetzelfde als bij de gewone zeehond: hoewel er alleen verspreide informatie op basis van verouderde trackinggegevens over het gebruik leefgebieden op zee beschikbaar is, zijn er op dit moment geen aanwijzingen dat de omvang van het leefgebied (Noordzee, Waddenzee en kustzones) bijvoorbeeld door windmolenparken zou zijn afgenomen en niet meer voldoende zou zijn. Dit geldt voor de grijze zeehond nog sterker omdat de populatie nog steeds groeit. Daarom is de trend van het leefgebied, in omvang en kwaliteit, ook op stabiel gezet. Volgens de regels voor de beoordeling van het leefgebied^f wordt de beoordeling van de staat van instandhouding van leefgebied dan gunstig.

Staat van instandhouding (Svl)

De totale staat van instandhouding van deze soort is beoordeeld als ~~onbekend~~ gunstig vanwege de ~~onbekende~~ gunstige staat van instandhouding voor **verspreiding**, **populatie** en leefgebied en **onbekende staat van instandhouding voor** toekomstperspectief. De vorige rapportageperiode was de staat van instandhouding ook als gunstig beoordeeld².

De trend in Svl is ~~stabiel~~ toename.

¹ Abusievelijk is aan de EU gerapporteerd dat het toekomstperspectief van de gewone zeehond matig ongunstig is, maar dit moet volgens de methodiek onbekend zijn.

² In de rapportage is na de aanpassingen van LNVN abusievelijk blijven staan dat er sprake is van een verandering in de Svl om onbekende redenen

	2013-2018	2019-2024
Verspreiding	FV	FV
Populatie	FV	FV
Leefgebied	FV	XX FV
Toekomstperspectief	FV	XX
SvI	FV	XX FV
Trend	Increasing	Stabiel Increasing

Korte termijn trends om trend in SvI te bepalen

Trend verspreiding	stabiel
Trend populatie	toename
Trend leefgebied	onbekend stabiel
Trend SvI	stabiel toename

Toelichting op de afwijking:

Op grond van het voorgaande de beoordeling van de staat van instandhouding van het leefgebied gunstig. Het is niet duidelijk wat de huidige ontwikkelingen op de Waddenzee en Noordzee in de toekomst voor het leefgebied betekenen. Daarom blijft de inschatting van de vooruitzichten voor het leefgebied onbekend. Daarmee blijft ook de staat van instandhouding van het toekomstperspectief in totaal onbekend. Dit levert voor de staat van instandhouding als geheel de conclusie gunstig op^h. Doordat de trend van het leefgebied stabiel wordt in plaats van onbekend, wordt de conclusie voor de overall trend een toenameⁱ.

^a Te vinden op <https://research.wur.nl/en/projects/habitatrichtlijnrapportage-wot-04-009-03404-2/publications/>

^b A.M. Schmidt en M.J. Baptist (2026). Beoordeling staat van instandhouding Habitatrichtlijnsoorten, 2019-2024; Achtergronddocument bij de Habitatrichtlijnrapportage Artikel 17 Deel B. Wageningen, Wettelijke Onderzoekstaken Natuur & Milieu, WOT-technical report 305.

^c Rémi Pigeault, Andreas Ruser, Nadya C. Ramírez-Martínez, Steve C.V. Geelhoed, Jan Haelters, Dominik A. Nachtsheim, Tobias Schaffeld, Signe Sveegaard, Ursula Siebert & Anita Gilles (2024). *Maritime traffic alters distribution of the harbour porpoise in the North Sea*. Marine Pollution Bulletin, Volume 208, 2024, 116925, ISSN 0025-326X, <https://doi.org/10.1016/j.marpolbul.2024.116925>.

^d Scheidat, M., Couperus, B., & Siemensma, M. (2018). *Electronic monitoring of incidental bycatch of harbour porpoise (Phocoena phocoena) in the Dutch bottom set gillnet fishery (September 2013 to March 2017)*. (Wageningen Marine Research report; No. C102/18). Wageningen Marine Research. <https://doi.org/10.18174/466450>

^e Zie pag. 141 van de Mariene Strategie (deel 1): <https://open.overheid.nl/documenten/58e6ca04-7457-43a2-8e87-e99a895018ba/file>

^f Zie de regels voor de beoordeling van het leefgebied in paragraaf 2.7 van het achtergrondrapport voor de soorten.

^g Zie de regels voor de beoordeling van toekomstperspectief in paragraaf 2.10 van het achtergronddocument voor de soorten (of pag. 57/58 van de [Explanatory Notes](#)).

^h Zie de regels voor de beoordeling van de staat van instandhouding in paragraaf 2.11.1 van het achtergronddocument voor de soorten (of pag. 58/59 van de [Explanatory Notes](#)).

ⁱ Zie de regels voor de bepaling van de overall trend in de staat van instandhouding in paragraaf 2.11.2 van het achtergronddocument voor de soorten (of pag. 59/60 van de [Explanatory Notes](#))